

اخلاق هنر از نگاه فارابی

دکتر نادیا مفتونی
عضو هیئت علمی دانشگاه تهران

www.ketab.ir

www.ketab.ir

سرشناسه	: مفتونی، نادیا، ۱۳۴۴
عنوان و نام پدیدآور	: اخلاق هنر از نگاه فارابی / نادیا مفتونی
مشخصات نشر	: تهران: بنیاد سینمایی فارابی، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری	: ۱۱۰ ص.
شابک	: ۲۵۰۰۰ ریال : ۱-۲۷-۲۷۳۹-۲۷۳۹-۹۶۴-۹۷۸
موضوع	: فارابی، محمد بن محمد، ۳۲۶۰ - ۳۳۹ ق. — نظریه درباره اخلاق
موضوع	: فارابی، محمد بن محمد، ۳۲۶۰ - ۳۳۹ ق. — نقد و بررسی
موضوع	: هنر — جنبه های اخلاقی
موضوع	: هنر و دین
شاسه افزوده	: بنیاد سینمایی فارابی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ م ۲۷ الف / BBR ۳۲۹
رده بندی دیویی	: ۱۸۹/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۲۲۹۸۴۲

انتشارات بنیاد سینمایی فارابی

اخلاق هنر از نگاه فارابی

نویسنده: دکتر نادیا میرزایی

به کوشش: مریم رهبر

طراحی جلد و صفحه‌آرایی: حمید کریمی

ویراستار: شیدا محمدطاهر

ناظر چاپ: یوسف بزار

لیتوگرافی: جامع چاپ: زلال نو، صحافی: مؤمن

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۰

بها: ۲۵/۰۰۰ ریال

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۳۹-۲۷-۱

نشانی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، خیابان سی تیر، شماره ۷۵

تلفن: ۶۶۷۲۷۸۵۵

کلیه حقوق متعلق به بنیاد سینمایی فارابی
و محفوظ است

فهرست مطالب

۱۰	ضرورت پژوهش در اخلاق هنر
۱۲	شمه‌ای از شمای فارابی
۱۷	بررسی یک بدبینی درباره فارابی
۱۸	روش‌شناسی توسعه اخلاق هنر دینی
۲۴	اخلاق هنر به مثابه صلحی از فلسفه هنر اسلامی
۲۷	رابطه خیال، نبوت و هنر
۲۷	نظریه خیال
۲۹	محاکات
۳۰	کارکرد معرفت شناختی خیال
۳۵	علامه جعفری و محاکات
۳۶	جمهور، عوام و خواص
۳۶	خیال و نبوت
۳۸	تحول مفهوم‌سازی حواس باطنی توسط ابن‌سینا
۴۰	انتساب فصوص‌الحکم به فارابی
۴۱	وحی و نبوت نزد فارابی
۴۵	وحی و نبوت نزد ابن‌سینا
۴۵	حدس و قوه قدسیه
۴۷	بررسی تطبیقی نظریه فارابی و ابن‌سینا پیرامون وحی
۵۲	خیال و هنر

۵۶	مثال علامه جعفری برای تطبیق معقول بر محسوس
۵۶	خیال و هنر دینی
۵۸	مفهوم سازی هنر دینی در فلسفه فارابی
۶۲	تعریف هنر دینی به دو طریق
۶۳	خیال در ترازوی نقد
۶۵	صور خیال در ترازوی راست و دروغ
۶۶	پیشینه بحث: ارسطو
۶۷	فارابی و صانع و کذب خیال
۷۰	صور خیال در ترازوی زیبایی و زشتی
۷۰	پیشینه بحث: سقراط، افلاطون و ارسطو
۷۲	فارابی و تعریف زیبایی
۷۴	نسبت زیبایی فارابی و زیبایی شناسی
۷۵	خیال در ترازوی خوب و بد
۷۶	خوب و بد نزد متکلمان
۷۷	رابطه زیبایی نزد فارابی و خوبی نزد متکلمان
۷۸	خوب و بد نزد فارابی و رابطه آن با زیبا و زشت
۸۱	داور کیست؟
۸۳	ملاک نهایی
۸۶	تحلیل روی آورد اخلاقی در هنر
۸۸	دیدگاه های عمده در مسئله اخلاق هنر
۹۰	فارابی: نقد اخلاقی و زیبایی شناختی
۹۲	تطبیق فارابی و تولستوی در مسئله اخلاق هنر
۹۴	پاسخ فارابی به مسئله اخلاق هنر
۹۸	هنر در مقام تحقق و عمل
۱۰۳	فهرست منابع

ضرورت پژوهش در اخلاق هنر

جهان همواره محتاج اخلاق بوده و شاید در دوران ما بیش از همیشه نیازمند روی آورد اخلاقی به حیات است. توجهات اخلاقی در همه شئون بشری درخور اهمیت است ولی هنر، از آنجا که در اعماق وجود آحاد و جوامع انسانی نفوذ می‌کند و اساس خود آگاه و ناخود آگاه نفس را درمی‌نوردد، چه بسیار محتاج اخلاق و اخلاق‌مداری است. نیازهای اخلاقی در پژوهش به طور کلی و در پژوهش هنر به طور خاص، به همان اندازه که بدیهی و مسلم به شمار می‌آیند، مورد غفلت و کم‌کاری و بی‌مهری قرار دارند. این کم‌کاری در اخلاق پژوهی در حالی است که منابع و متون اسلامی در شاخه‌های گوناگون سرشار از آموزه‌های اخلاقی است. یکی از دانشمندان معاصر درباره کم‌توجهی به اخلاق پژوهی چنین می‌گوید:

در پژوهش‌های اسلامی سه برادر (فقه و کلام و اخلاق) همراه یکدیگر بالنده می‌شدند. ... دو برادر از آن سه، از اقبال توسعه و